

E-book Dyslexie

Beste leerling,

Bij jou is op de basisschool of pas op de middelbare school vastgesteld dat je dyslexie hebt. Je bent in goed gezelschap: Albert Einstein was dyslectisch, net als Isaac Newton en schrijfster Agatha Christie. Dyslexie is een speling der natuur, net als linkshandigheid. Accepteer dat spellen en of lezen niet je sterkste kant is. Net zoals andere dyslecten denk je op een andere manier. Maak daar gebruik van!

Dit e-book bevat een inleiding met algemene informatie, handige tips, richtlijnen en afspraken, die voor jou als leerling van het St.-Gregorius College van belang kunnen zijn.

Directie, docenten en OOP van het St-Gregorius College

1. Dyslexie

1.1. Wat is dyslexie?

Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren/automatiseren en toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau.

1.2. Zijn alle dyslecten hetzelfde?

Nee, juist vaak erg verschillend. Er zijn dyslecten die alleen problemen hebben met lezen, anderen alleen met spellen. Je kunt erg dyslectisch zijn of alleen een beetje. Dyslexie kan samengaan met andere stoornissen zoals bijv; ADHD, dyscalculie en motorische problemen.

1.3. Hoe herken je dyslexie?

Ongeveer 5 procent van de leerlingen is dyslectisch. De werkelijke groep is groter, omdat dyslexie niet altijd wordt ontdekt. Je kunt zeggen dat 3 tot 10% van de bevolking dyslectisch is. Er zijn meer mannen dyslectisch dan vrouwen. Dyslexie is deels erfelijk.

Kenmerken kunnen zijn:

- De vaardigheden bij lezen en/of spellen lopen ver achter bij leeftijdsgenoten.
- Het tempo bij lezen is traag.
- Het maken van veel spelfouten.
- Een trage verwerkingssnelheid van talige informatie. Daardoor kunnen er moeilijkheden ontstaan bij complexe vragen (ook al weten ze het antwoord).
- Een tragere verwerking van auditieve en visuele informatie waardoor problemen bij het overschrijven van informatie van het bord of informatie die wordt gedictreed.
- Een beperkt korte termijn geheugen waardoor problemen kunnen ontstaan bij het onthouden van meervoudige instructie.
het onthouden van losse informatie zoals bijv. woordjes of jaartallen.
het inprenten van reeksen zoals bijvoorbeeld spellingsregels.
- Hoewel het meer een rekenprobleem lijkt: een dyslectische leerling heeft moeite met het leren van tafels.
- Woordvindingsproblemen: Een dyslectische leerling kan niet makkelijk de woorden vinden om een verhaal te kunnen vertellen. De letter-klankkoppeling ontbreekt. Daardoor is het herkennen van letters en woorden erg lastig.
- Een slecht handschrift door een zwak ontwikkelde motoriek.
- Moeite met aandacht richten; hyperactief of dagdromer.
- Chaotisch zijn; agenda, werkplanning, spullen in orde hebben.

Hierbij geldt; lang niet elke dyslect heeft bovenstaande kenmerken in meer of mindere mate.

Waar gaat het dus mis?

- Klankbewustzijn
- Klankwaarneming
- Visuele waarneming
- Leesbegrip: lezen langzaam, tijdnoed en fouten in
- spellen Automatiseringstekort

Het is helaas niet eenvoudig om dyslexie vast te stellen. De diagnose kan alleen gesteld worden na **uitgebreid onderzoek** door een specialist. Wel kun je op een aantal zaken letten. Als je jezelf herkent in bovenstaande eigenschappen, dan is het misschien verstandig om verder advies in te winnen bij een deskundige. Gespecialiseerde instituten waaronder het IWAL hebben iedere dag een gratis telefonische spreekuur om advies te geven. www.iwal.nl

1.4. Kunnen dyslecten ook buiten Nederlands en de moderne vreemde talen problemen ondervinden van hun dyslexie?

Ja.

- Bij de zaakvakken moeten vaak grote stukken stof gelezen worden of werkverslagen geschreven.
- Bij de exacte vakken kunnen problemen ontstaan bij sommige aspecten van rekenen; hoofdrekenen, onthouden van wiskundige symbolen, het omdraaien van getallen.
- Bij de kunstvakken, techniek en lichamelijke opvoeding kunnen een minder goed ontwikkelde fijne motoriek opspelen.

2. Dyslexiebeleid

2.1. Hoeveel dyslectische leerlingen heeft het Gregorius?

Het exacte aantal dyslectische leerlingen op het St-Gregorius College verschilt natuurlijk per jaar maar globaal genomen zijn het er rond de 60 min of meer evenredig verdeeld over de verschillende afdelingen.

2.2. Hoe is het dyslexiebeleid op het Gregorius?

In het begin van het nieuwe schooljaar worden alle brugklasleerlingen gescreend op dyslexie. Leerlingen die uitvallen op de test worden nader getest en eventueel doorverwezen naar een centrum voor orthopedagogiek voor verder onderzoek. Leerlingen krijgen naar aanleiding hiervan een dyslexieverklaring of niet.

Er is een dyslexieprotocol op het St-Gregorius. Dit protocol maakt onderdeel uit van het schoolwerkplan. Hierin staat hoe we met dyslexie omgaan:

Faciliteitenpas

Leerlingen die een dyslexieverklaring hebben krijgen een zogenaamde faciliteitenpas. Daarop staan rechten maar ook plichten van dyslectische leerlingen beschreven.

Rechten:

- Spelling minder meetellen d.w.z. tot een maximum van 20% van de fout-mogelijkheden.
- Tijdsverlenging bij proefwerken of het inkorten van de opgaven met 20%.
- Leerling hoeft geen aantekeningen te maken tijdens het luisteren.
- Het kopiëren van aantekeningen wordt toegestaan.
- Docent licht lange of ingewikkelde vraagstellingen desgewenst kort mondeling toe .
- Proefwerk wordt afgedrukt in het lettertype Arial 12.

Verplichting:

- Huiswerk zorgvuldig maken.
- Goed opletten tijdens de les.
- Inspanningsverplichting.
- Hulp aanvaarden.

-Het is toegestaan, in overleg, tijdens de les hulpmiddelen te gebruiken zoals aangegeven in de dyslexieverklaring bijv. laptop, daisyspeler etc.

-In het eindexamenjaar kunnen dyslecten hun luistertoets met een dyslexieversie maken. (langere leestijd tussen de vragen, verder identiek).

-Het Gregorius College werkt met Kurzweil (zie bijlage).

- Dyslexie en de moderne vreemde talen

De secties Duits, Frans en Engels hebben onderling afspraken gemaakt die voor de hele sectie gelden. Iedere docent moet op dezelfde manier nakijken bij een dyslectische leerling en iedereen weet hoe zij/hij moet nakijken..

Bijvoorbeeld:

- Bij de opgaven waarin idioom getoetst wordt, past de docent de beoordelingscriteria op gemaakte schrijf- en spellingsfouten per individu aan. Typische dyslectische spelfouten worden dan wel aangegeven maar niet als fout gerekend.
- Grammatica fouten, dingen die geleerd hadden kunnen worden, worden wel gerekend

Onderbouw klas 2 havo/mavo

- Er is een ontheffingsregeling voor de vakken Frans en Duits voor leerlingen uit klas 2 havo/mavo. Een van de voorwaarden om in aanmerking voor deze regeling te kunnen komen, is het tonen van inzet.

Bovenbouw klas 4 mavo, 4-5 havo/vwo en 6 vwo:

- Bij de toetsen betr. SE , de onderdelen schrijf- en kijk/luistervaardigheid en literatuur, en het CE wordt de kandidaten naar rato meer tijd aangeboden.
- Daarnaast worden de opdrachten in arial 12 aangeboden
- De correctie CE vindt plaats volgens de regels die voor alle kandidaten vastgesteld zijn vanuit CE-commissie.
- Op SE-niveau zullen dezelfde criteria aangehouden worden als in de onderbouw.

2.3. Wat is de rol van de dyslexiebegeleider?

Er zijn dit schooljaar twee dyslexiebegeleiders: Mw. A.E.M. Rohof en mw. M.C.T. van der Stap.

Als dyslexiebegeleider hebben zij een aantal

- rollen: Het toetsen en doorverwijzen van
- leerlingen. Aanspreekpunt bij moeilijkheden.
- Gesprek met ouders. Vakspecifieke problemen zullen de vakdocenten zelf doen tijdens de 10 minuten gesprekken.
- Gesprekjes met leerlingen over tips/welbevinden/hulpmiddelen etc. wanneer een leerling daar behoefte aan heeft.
- Het geven van tips (zo mogelijk) aan vakdocenten.
- Bijeenkomsten groepjes dyslectische leerlingen organiseren voor "lotgenoten" ervaringen, tips, examentraining daisyspeler etc.

2.4. Wat is de rol van de vakdocent?

De vakdocent heeft een aantal rollen:

- Het toestaan van de faciliteiten waar de dyslecten recht op hebben. Raadzaam is om dit in overleg met de leerling te doen. Niet elke dyslect heeft alle faciliteiten nodig.
- Het doorsturen van een leerling naar de dyslexiebegeleiders bij vermoeden van dyslexie.
- Flexibel zijn in toetsmogelijkheden. Niets kan zo goed zijn voor een dyslect wanneer hij/zij eens mondeling mag toetsen. Succeservaring is zo belangrijk!
- Vooraf bedenken en bespreken met de leerling of hij/zij wel alle woorden moet kennen en welke woorden of termen hij echt foutloos moet kunnen spellen bij een bepaald proefwerk.
- Het aanbieden van extra leertips/oefenstof etc. waar nodig.
- Het aanleveren van toetsen op een usb-stick (eventueel als pdf)
- Vragen aan de leerling wat hij/zij nodig heeft.
- Afstemmen in de sectie hoe er met dyslexie wordt omgegaan.

N.b. de vakdocent is geen remedial teacher. Zulke begeleiding zal door de ouders/ verzorgers buiten school gezocht moeten worden.

2.5. Wat is de rol van de leerling?

- De leerling is zelf verantwoordelijk voor zijn leerproces.
- De leerling maakt zijn huiswerk zorgvuldig.
- De leerling let goed op tijdens de les.
- De leerling aanvaardt de aangeboden hulp.
- De leerling heeft een inspanningsverplichting.

3. Tips

3.1 Studietips Dyslexie

Problemen bij het studeren:

- 1 - planning en organisatie van de studie
- 2 - lezen van grote stukken tekst
- 3 - leren van woordjes
- 4 - leren van grammatica
- 5 - maken van aantekeningen tijdens de les
- 6 - nauwkeurig lezen van instructie en opgave
- 7 - een verslag schrijven
- 8 - concentratieproblemen

3.1.1. Planning en organisatie van de studie

Opeenhoping van opdrachten kan snel leiden tot studie achterstand.

Ook het logisch ordenen van activiteiten die tot een eindproduct moeten leiden kan een struikelblok zijn.

Doen

- Koop een overzichtelijke agenda.
Zorg dat dit een agenda is waarmee je met één blik de hele week overziet. Zorg ervoor dat ook alles in je agenda staat in de eerste klas
- wordt de 1-blikagenda gebruikt.
Tijd besteden aan plannen. Leer het plannen. Maak een dagplanning; inventariseer wat je moet doen voor de volgende dag. Pak al je spullen
- erbij en schat in hoeveel tijd dit alles gaat kosten.
Kijk ook naar proefwerken /grote opdrachten op de lange termijn. Verdeel dat werk in realistische stukken over meerdere dagen. Pas dit in je
- dag/weekplanning.
- Vergeet ook andere niet-studie-gebonden activiteiten in te plannen.
Ruim elke dag tijd in voor woordjes leren/herhalen. Leer nooit woordjes
- van twee verschillende talen achter elkaar.
- Wissel leer- en maakwerk af.
- Neem na elke 50/60 minuten een korte pauze.
- Houd je aan je planning. Stel je planning bij als deze niet haalbaar is.
Controleer aan het einde van de dag wat je hebt gedaan en hoeveel tijd dit heeft gekost. Vergelijk het met je planning. Dit geeft inzicht.

Tips

Studeer op momenten dat je fit bent, hou ook rekening met goede/slechte dagen. Zoek uit wanneer jouw concentratie op zijn top is. Reserveer die tijd voor het lastigste werk.

Zorg voor ontspanning en voldoende slaap.

Investeer in het plannen. De tijd die je er in het begin moet instoppen verdient zich later dubbel en dwars terug.

3.1.2. Het lezen van grote stukken tekst

Je komt niet door de tekst heen, je verliest het overzicht, je weet niet wat er eigenlijk staat.

Doen

- Oefen je in voorspellend en spellend lezen.
- Gebruik beide leesstrategieën i.p.v. één.

Voorspellend lezen: Probeer een beeld van de tekst te krijgen voordat je ook maar één zin hebt gelezen zodat je leest op grond van een verwachting.

- Eerst activeer je, je voorkennis. Wat weet je al over het onderwerp?
- Je voorspelt wat er gaat komen, waar gaat de tekst over.
- Je bekijkt titel/kopjes/plaatjes etc
- Je skimt (snel lezen) de tekst.

Spellend lezen: Op het moment dat je de draad kwijtraakt ga je over op spellend lezen.

- Je vertraagt het tempo, wijs mee met een pen.
- Onderstreep woorden die je niet begrijpt. Raadt dit woord of zoek het op.
- Ga een stukje terug in de tekst.

Heb je de tekst gelezen? Controleer of je de tekst begrepen hebt.

- || Bedenk wie wat hoe en waarom vragen voor de tekst. Maak
- || een samenvatting/schema of woordspin/mindmap. Leg een
- || ander uit wat je gelezen hebt.

Tips

Werk een hoofdstuk vooruit.

D.w.z. zorg dat je het hoofdstuk een keer hebt doorgelezen (of het door iemand anders hebt laten voorlezen) zodat je een beetje weet waar het over zal gaan. Bekijk de moeilijke woorden.

Vraag de docent vooraf een globaal beeld te geven van het volgende hoofdstuk. Als het technisch lezen echt voor heel veel problemen zorgt maak gebruik van een daisyspeler of tekst naar spraakprogramma; Kurzweil.

3.1.3. Het leren van woordjes

Hoe je het ook probeert, het lukt niet om de woordjes te leren. Bovendien ben je ze de volgende dag alweer vergeten.

Doen:

- Leer vaak, kort en herhaal.
- Probeer elke dag tijd in te ruimen voor het leren van woordjes ook als het niet direct nodig is voor de volgende dag.
- Leer niet langer dan zo'n 15/20 minuten achter elkaar woordjes.
- Leer nooit woordjes van twee verschillende talen achter elkaar.
- Leer eerst de uitspraak dan de betekenis en tenslotte de spelling.
- Koppel de woordjes aan iets; een zin, een ander woord, een herinnering het maakt niet uit wat.
- Gebruik woordkaartjes voor woorden die je niet kunt onthouden. Je moet ze inderdaad wel eerst zelf maken maar ze zijn altijd en overal te gebruiken.
- Gebruik de computer voor het leren van woordjes. Niet alleen om te overhoren maar ook om te spellen.
- Kijk vooruit. Plan het leren van woordjes op tijd in. Bekijk hoeveel nieuwe woordjes per keer voor jou haalbaar zijn en hoe vaak je minimaal die woordjes moet herhalen. Neem dit mee in je planning.

Tips

Vraag op tijd aan de docent wanneer het volgende woordjesproefwerk te verwachten is en om hoeveel woordjes het gaat. Bespreek of het nodig is dat je alle woordjes kent. Laat je niet verrassen dus zorg dat je goed van te voren weet hoe er overhoord gaat worden; Ned - Eng of Eng - Ned, Fa - Ned of Ned - Fa, Du - Ned of Ned - Du of allebei etc. Herhaal-herhaal-herhaal het leren van woordjes. Luister veel naar buitenlandse zenders.

3.1.4. Grammatica

Het onthouden en toepassen van de regels geeft problemen.

Doen:

- Maak een korte samenvatting van de regel en verzamel al deze samenvattingen in een aparte grammaticamap. Verschillende mappen voor de verschillende talen.
- Visualiseer de grammaticaregels; blauw voor mannelijk (of teken een mannetje), roze voor vrouwelijk (of teken een vrouwtje).
- Leer voorbeelden in plaats van, of in combinatie met, de regel.
bijv: He Works + Does he work? i.p.v. te leren dat de vragende vorm bestaat uit een vorm van to do gevolgd door het hele werkwoord.
- Zorg eerst dat je de regel goed kent voor je, je aan uitzonderingen waagt.
- Leg de regel aan een ander uit om te controleren of je hem begrijpt.

Tips

Vraag aan de docent of je regelkaarten mag gebruiken tijdens les en of proefwerk. Maak gebruik van internet voor extra oefeningen; www.digischool.nl
Klik op voortgezet onderwijs dan het vak dan grammatica.

Ook de methode zelf voorziet vaak in extra oefeningen; vraag ernaar bij de docent.

3.1.5. Het maken van aantekeningen tijdens de les

Het tegelijk luisteren en aantekeningen maken lukt niet.

Doen

- Geen aantekeningen maken.
- Luister alleen naar de les en overleg vooraf van wie je de aantekeningen overneemt.
- Bespreek met de docent of hij eventueel aantekeningen heeft die je kunt krijgen.
- Je kunt mogelijk een kopie maken van de aantekeningen die een medeleerling tijdens de les gemaakt heeft.

3.1.6. Het nauwkeurig lezen van instructie en opgaven

Moeite hebben met het lezen van vragen; wat wordt er gevraagd?

Doen

Leer het onderscheid in vraagtypen:

Beschrijfvragen: naam noemen, hoe ziet iets eruit etc. Ordenvragen: gegevens op een rijtje zetten, voorbeelden geven etc.

Verbandvragen: oorzaak, gevolg, overeenkomsten aangeven etc.

Evaluatievragen: conclusie trekken, oordeel van de schrijver noemen etc.

Haal kernwoorden uit een vraag.

- Kernwoord dat een handeling aangeeft die moet worden verricht: *wanneer* werd Napoleon verbannen? Er moet een tijdsverband worden aangegeven.
- Kernwoorden die verwijzen naar de inhoud van de handeling: Wanneer werd *Napoleon verbannen*? Het tijdsverband heeft betrekking op Napoleon en verbannen.

Probeer de vraag in eigen woorden te herformuleren.

3.1.7. Een verslag schrijven

Wat je in je hoofd hebt kun je niet onder woorden brengen. Een formulering bedenken en het opschrijven van die formulering lukt niet.

Doen

- Formuleer de belangrijkste punten en neem dat op met geluidsapparatuur zodat je niets vergeet.
- Zet die steekwoorden op een vel papier; neem op wat je daarover te vertellen hebt.
- Luister naar dat verhaal, is het duidelijk voor een ander? Lopen de zinnen goed? Nu nog op papier zetten.
- Gebruik de spellingscorrector, laat iemand anders er ook naar kijken.

Tips

Een andere methode die kan helpen

Werk van achteren naar voren bij het schrijven van het verslag.

Zo hou je het totaal overzicht. (het werk/onderzoek voor het verslag heb je natuurlijk al wel).

Voor elk punt neem je steeds een nieuw vel papier. Je begint met de:

- 1 Samenvatting/conclusie
- 2 Hoe ben je tot die conclusie gekomen?
- 3 Wat heb je gedaan, hoe heb je het aangepakt?
- 4 Welke vraag wilde je beantwoorden?
- 5 Evt. een inleiding

Uiteraard schrijf je daarna het uiteindelijke verslag van 5 naar 1.

3.1.8. Concentratie

Studeren met dyslexie is best lastig. Concentreren? ja zolang je maar niet hoeft te lezen of schrijven.

Doen

- Zoek uit op welk tijdstip van de dag het studeren het gemakkelijkst gaat.
- Benut die tijd.
- Zorg op tijd voor ontspanning.
- Zorg voor voldoende slaap.
- Eet gezond.
-

3.1.9. Tenslotte

Maak gebruik van je sterke kanten.

Zoek wat voor jou de beste manier van studeren is en handel daarnaar.

Gebruik de studietips waar je wat aan hebt, laat andere zitten of zoek naar eigen oplossingen. Als het maar werkt.

Investeer in de relatie met de docenten. Zij zijn de experts op hun vakgebied en dat kun je gebruiken!

Laat zien dat jij je inzet voor het vak, overleg op tijd als je een probleem ziet aankomen. Dus niet achteraf maar vooraf.

Aarzel nooit om hulp te vragen. Jij kunt het immers niet helpen dat je dyslectisch bent!

Sites

Dyslexie - tips en trucs <http://www.dyslexie-tipsentrucs.nl/inschrijvingopnieuwsbrief.html>

IWAL, instituten voor dyslexie www.iwal.nl

Kurzweil
<https://www.youtube.com/watch?v=DYG2BgeavN4>

Levende Talen (Themanummer dyslexie)
<http://www.levendetalen.nl/docs/200810122218314423.pdf?&taal=&workgroup=&usefname=guest@vllt.nl&password=9999&groups=VLLT>

Steunpunt dyslexie
<http://www.steunpuntdyslexie.nl/>

Stichting taalhulp
<http://www.stichtingtaalhulp.nl/STdyslx.htm>

Regionaal Instituut Dyslexie
<http://www.dyslexie.net/>

Het Klokhuis
Diverse filmpjes op www.YouTube.com

wisweb
www.wisweb.nl

wrts
www.wrts.nl

**Beleid en plan van aanpak
Kurzweil 3000**

Auteur

Drs. M.C.T.A. van der Stap–dyslexiecoach

Datum:

November 2015

1. Inleiding

Voor u ligt het beleid- en implementatieplan Kurzweil 3000* voor het St. Gregorius College.

In het schooljaar 2015-2016 heeft het St. Gregorius College de mogelijkheid gekregen om via een pilot een bredere groep leerlingen in brugklas 1 met dyslexie met Kurzweil 3000 aan de slag te laten gaan. Vanuit het Samenwerkingsverband Sterk VO hebben de dyslectische leerlingen van het PCOU** een licentie van Kurzweil 3000 gekregen. De vraag rees toen met welke hulp deze leerlingen in het VO door zouden gaan.

De invoering van Kurzweil 3000 wordt van harte ondersteund door de mentoren en collega's die zorg in hun pakket hebben.

Dit plan zal toegevoegd worden aan het dyslexiebeleid van de school.

De missie van onze school luidt:

Het St-Gregorius College is een katholieke school die maximale ontplooiing biedt in een uitdagende en betrokken leer- en leefomgeving. Wij willen onze leerlingen ontwikkelen tot wereldburgers die in onze kleurrijke maatschappij een waardevolle bijdrage leveren. Onze religieuze identiteit geeft ons inspiratie voor ons denken en doen.

De invoering van Kurzweil 3000 sluit naadloos aan bij de missie van onze school zoals hierboven. De dyslectische leerlingen krijgen een eerlijke kans, zullen gemotiveerder zijn en ook zelfstandiger.

2. Visie en doelstellingen

In schooljaar 2015-2016 is onze school via het Samenwerkingsverband en Lexima een overeenkomst aangegaan voor 1 jaar (pilot) om Kurzweil 3000 te introduceren bij brugklas 1.

Vanuit het Passend Onderwijs is dyslexie onderdeel van het basisarrangement dwz dat de school verplicht basisfaciliteiten geeft (tijdsverlenging, juiste lettertype, minder zwaar tellen van spelfouten en bij lange uitleg geen aantekeningen hoeven maken). Het kan zo zijn dat de leerling de mogelijkheid krijgt om tijdens de lessen, toetsen en het maken van zijn huiswerk gebruik kan maken van auditieve ondersteuning zoals Kurzweil 3000.

Kurzweil 3000 kan op drie manieren ingezet worden:

Remediërend: door oefenen kunnen leerlingen hun niveau verbeteren.

Compenserend: er zal gebruik gemaakt worden van de sterke kanten van de leerling om zodoende op een hoger niveau te kunnen functioneren.

Dispenserend: de leerling zal ontheven worden van bepaalde taken.

Denk hierbij aan:

- Sneller en nauwkeuriger technisch lezen
- Verbeteren van spelling
- Vergroten van de woordenschat
- Moeilijke en lange teksten kunnen lezen die passen bij de intelligentie en interesse
- Motivatie
- Zelfstandigheid
- Zelfvertrouwen
- Voorlezen toetsen
- Preteaching bij de zaakvakken
- Inspreken in plaats van schrijven

3. Doelgroep

De leerlingen die voor deze pilot in aanmerking komen zijn de leerlingen uit brugklas 1 die een dyslexieverklaring hebben.

Mocht de pilot een succes zijn dan zou er in de komende jaren ook ruimte kunnen zijn voor leerlingen die veel problemen hebben met het aanleren van taal. (recent uit het buitenland, zwakke woordenschat, andere aandoening waardoor de concentratie heel laag is..... zoals diabetes, epilepsie of ASS).

4. Fasering

Vanaf september zijn de dyslexiecoaches in gesprek met de mogelijke dyslecten in brugklas 1 die in aanmerking komen voor een licentie van Kurzweil 3000 en hun mentor.

In oktober wordt een definitieve lijst gemaakt. Kurzweil 3000 zal op de eigen laptop van de leerling worden geïnstalleerd. En er zijn 5 mentoren uitgenodigd voor een cursus op school verzorgd door Lexima. Ook zullen daar 5 leerlingen bij zijn die Kurzweil 3000 gaan gebruiken. Na de cursus kunnen de leerlingen beginnen met het maken van toetsen via Kurzweil 3000.

De mentoren zullen via Magister de docenten die les geven aan de gebruikers van Kurzweil 3000 een protocol sturen hoe om te gaan met de usb-sticks bij toetsen.....

Begin november zullen de leerlingen de thuislicentie van Kurzweil 3000 op hun laptop geïnstalleerd krijgen.

In november volgt de coördinator voor Kurzweil 3000 een tweedaagse cursus bij Lexima in Leusden.

Regelmatig zullen er bijeenkomsten worden georganiseerd met alle leerlingen die Kurzweil 3000 gebruiken, zowel de beginners als de gevorderden. Het is de bedoeling dat er een olievlek-effect zal komen, dat de leerlingen elkaar gaan helpen.

5. Deskundigheid

Zowel voor de leerlingen als de docenten zal de mentor het eerste aanspreekpunt zijn. De mentoren krijgen een docentenaccount.

De dyslectische leerlingen krijgen een cursus Kurzweil 3000 basisvaardigheden of hebben die al in het PO gehad. Verder is het de bedoeling dat deze leerlingen, de experts, de beginners gaan helpen, zij zouden ook hun docenten kunnen informeren.

Mocht een leerling niet meer verder kunnen met Kurzweil 3000 dan staan er handige instructiefilmpjes bij Kurzweil 3000. Op de Menubalk: tabblad 'Help' (achter het vraagteken)

De ouders kunnen zich opgeven voor een ouder-kind cursus bij Lexima. (www.lexima.nl) Deze cursussen zijn razend populair en iedere keer erg snel vol....

Ieder jaar zullen de cursusmomenten terug moeten komen om de expertise te waarborgen. Het kan handig zijn om dan weer andere collega's te laten gaan.

Ook zal de directie echt overtuigd moeten zijn van het belang van het programma Kurzweil 3000 oa in verband met facilitering.

6. Samenwerking met ouders

Begin 2018 zal er een bijeenkomst worden georganiseerd voor ouders en leerlingen die Kurzweil 3000 gebruiken. Tijdens deze bijeenkomst kunnen er good practice voorbeelden gedeeld worden en kan er bekeken worden of ouders ook een rol kunnen spelen binnen de implementatie van Kurzweil 3000. (scanning)

Mogelijke onderwerpen:

- Wat doen we al?
- Dyslexiebeleid
- Demonstratie
- Video
- Toekomstplannen

Belangrijk is dat ouders:

- Hun kind stimuleren
- Thuisgebruik stimuleren
- Helpen met het bewerken van materiaal (scannen)
- Hun kind attenderen op hoe-video's
- Samen naar de kind-oudertraining
- Zorgen voor een goede laptop voor hun kind

7. Inhoud en toepassingen

7.1 Inzet dyslexie-ICT

Voor het schooljaar 2017-2018 zijn er voor de brugklassers 5 licenties Kurzweil 3000 beschikbaar waar brugklasleerlingen met een dyslexieverklaring gebruik van kunnen maken.

De leerlingen zetten samen met de ICT-er het programma op de laptop en krijgen dan hun inlogcode. De leerlingen hebben zelf de KES-bestanden (studieboeken) bij www.dedicon.nl besteld. De boeken die niet bij Dedicon beschikbaar zijn, zullen gescand gaan worden.

Kurzweil 3000 zal voornamelijk compenserend gebruikt gaan worden. Het voorlezen in het Nederlands en de vreemde talen zal zeer waarschijnlijk een waardevol hulpmiddel voor de leerlingen zijn.

Verder is het mogelijk voor de leerlingen om op een eenvoudige manier met Kurzweil 3000 samenvattingen te maken, woorden in het woordenboek op te zoeken, teksten te structureren en mindmaps maken ter voorbereiding van toetsen en werkstukken.

In de brugklas kan Kurzweil 3000 voor alle vakken gebruikt worden.

Bij alle toetsen die schriftelijk aangeboden worden, biedt de docent de toets op USB-stick aan in PDF zodat de leerling geen wijzigingen in de opgaven aan kan brengen. Kurzweil 3000 heeft een mogelijkheid dat de leerling in een PDF bestand zijn antwoorden kan invullen.

De leerling heeft voor ieder vak waar hij toetsen voor krijgt USB-sticks die hij op zijn laatst de les voor de toets aan de docent geeft zodat deze de toets op de stick kan zetten. Iedere leerling die Kurzweil 3000 gebruikt, krijgt het protocol dat speciaal voor de Kurzweilgebruikers is ontwikkeld. (zie bijlage 1)

Leerlingen met een dyslexieverklaring die gedurende hun schoolcarrière zeer regelmatig gewerkt hebben met Kurzweil 3000, mogen ook Kurzweil 3000 gebruiken bij het eindexamen. Het digitaal woordenboek moet dan wel uitgeschakeld worden. (Zie document CvTE examens voor leerlingen met een beperking, https://www.examenblad.nl/document/brochure-kandidaten-met-een/2015/f=/brochure_kandidaten_met_een_beperking_vo_2015.pdf)

Leerlingen die andere hulpmiddelen willen gebruiken kunnen dan informatie vinden in het **e-book dyslexie**. Bij andere hulpmiddelen valt te denken L2S, Sprint, Daisy Het **e-book dyslexie** is te vinden op de site van de school: gregorius.nl . (tabblad **algemeen**, tabblad **extra ondersteuning**)

7.2 Digitale materialen

De meeste materialen zullen de leerlingen in eigen beheer hebben namelijk als KES bestanden van de studieboeken, door de leerlingen zelf besteld en op de computer gezet. De kosten van de bestelde bestanden kunnen bij de administratie van school gedeclareerd worden zolang de schoolboeken gratis zijn.

7.3 Bibliotheek

Docenten zullen ook ander materiaal hebben dat wanneer dat als Word-bestand in Magister bij de digitale lesmaterialen wordt opgeslagen door de leerlingen in Kurzweil 3000 gelezen kan worden.

8. ICT-infrastructuur

8.1 Praktische organisatie

Er zijn 5 licenties beschikbaar die door 10 dyslectische brugklasleerlingen gebruikt kunnen worden. Deze leerlingen zijn uitgekozen omdat ze zelf heel graag willen of omdat ze op de basisschool (PCOU) al gebruik maakten van Kurzweil 3000.

Voorwaarde is dat de leerlingen een goede laptop tot hun beschikking hebben en die mee naar school mogen nemen. De laptop moet 's nachts opgeladen worden en genoeg power hebben om de dag door te komen.

Een goede laptop moet aan een aantal voorwaarden voldoen die u kunt teruglezen op de volgende site: <http://www.lexima.nl/artikelen/over-ons/servicepagina/systeemeisen-kurzweil-3000,-v14>

Ook de ICT beheerder kan hier belangrijke informatie vinden.

Systemen die in de cloud werken kunnen niet gebruikt worden voor Kurzweil 3000.

8.2 Thuisgebruik

Het is mogelijk voor de brugklasleerlingen met dyslexie om thuis op hun laptop te werken met Kurzweil 3000. Wel zal er gevraagd worden om als de leerling geen gebruik maakt van Kurzweil 3000 het programma af te sluiten.

In de bijlage (2) staat een voorbeeld van een contract dat de school met de leerling afsluit. Het is zeer belangrijk dat de leerling zich bewust is dat bij eventuele fraude betekent dat het werken met Kurzweil 3000 stopt.

9. Onderzoek en kwaliteitsbeleid

Aan het eind van het schooljaar (juni) zal door de coördinator Kurzweil 3000 de leerlingen, ouders en mentoren gevraagd worden om een evaluatieformulier in te vullen.

Naar aanleiding hiervan zal het beleid- en implementatieplan aangepast kunnen worden.

Aan het einde van het schooljaar is er een gesprek met de zorgcoördinatoren en de teamleider die zorg in haar portefeuille heeft. Zij bespreekt dan in het managementteam alle bevindingen.

Verder is het heel belangrijk om ook aan de hand van publicaties de kwaliteit van Kurzweil 3000 aan te tonen.

Hieronder enkele relevante publicaties:

Enquêteresultaten leereffecten Kurzweil 3000

<http://www.lexima.nl/artikelen/algemeen/publicaties/enqu%C3%A4terresultaten-leereffecten-kurzweil>

De meerwaarde van ICT-hulpmiddelen op de leerprestaties en het sociaal-emotioneel functioneren van leerlingen met dyslexie.

<http://www.lexima.nl/media/107426/artikel%20meerwaarde%20van%20dyslexie%20i%20hulpmiddelen%206%20sept%202010%20final.pdf>

10. Tijdpad

Activiteit	Startdatum	Einddatum	Verantwoordelijke
Mogelijke kandidaten werven + ouders informeren	september	oktober	dyslexiecoach
Mentoren inlichten	september	oktober	Dyslexiecoach
Cursus 4 uur mentor leerling op school + start gebruik Kurzweil 3000 voor de les en toetsen	december		dyslexiecoach
Installatie Kurzweil 3000 op eigen laptop van de leerling	november		ICT collega
Aanschaf Kesbestanden bij www.dedicon.nl	oktober		Leerling + ouder
4 uurs cursus coördinator Kurzweil 3000	november		Coördinator Kurzweil 3000
Organiseren ouderavond	januari		dyslexiecoach
Leerlingbijeenkomst en Kurzweilcafé	regelmatig		dyslexiecoach
Toekomst Kurzweil 3000 bespreken met Richard Spithoven (BCOU)	maart		Coördinator Kurzweil 3000
Evaluatie leerlingen ouders mentoren (bijlage 3)	juni		Coördinator Kurzweil 3000
Gesprek coördinator Kurzweil 3000 met zorgcoördinatoren en teamleider zorg	juni		Coördinator Kurzweil 3000
Aanpassen beleid-en	juni		Coördinator

implementatieplan			Kurzweil 3000

11. Taakverdeling en verantwoordelijkheden

In de werkgroep Kurzweil 3000 zitten de volgende personen:

- Zorgcoördinator (Vm of Wt)
- Lid directie (Dr)
- ICT-er (Ve)
- Docent
- Leerling
- Ouder
- Coördinator Kurzweil 3000 (Sp)

Vorm een werkgroep en beschrijf in het algemeen welke taken en verantwoordelijkheden op een school belangrijk zijn om te verdelen.

Voor inhoudelijke vragen over het gebruik van Kurzweil 3000 en ICT kan de school terecht bij de werkgroep Kurzweil 3000 van PCOU.

Informereren collega's								x
Aanspreekpunt gebruik				x				
Schoolimplementatieplan dlx ict								x
Selectie leerlingen								x
Doelen stellen								x
Vergaderingen plannen								x
Werkgroep samenstellen								x
Pr-intern								x
Prioriteiten digitaliseren								x
ouderavond								x
Up-to-date blijven								x
Instructie ouders						x		
Aanspreekpunt leerlingen						x		
Instructie collega's						x		
Taken: Inhoud en Toepassingen	Directie	zorg	Docent	ICT-er	Ouder	mentor	examencommissie	eindverantwoordelijke
Digitale toetsen			x					
Digitale bibliotheek beheren			x					
Digitale bibliotheek opzetten				x				

Aanschaf dlx ict					x			
Boeken dedicon					x			
Digitale examens							x	
Taken: ICT-infrastructuur	Directie	lb-er/ zorg	Docent	ICT- er	Ouder	mentor		eindverantwoordelijke
Installatie dlx ict op de laptops				x				
Aanschaf scanners				x				
Controleren hardware				x				
updaten					x			
Aanschaf hardware					x			
Aanschaf usb-sticks					x			
Aanschaf koptelefoon					x			
Taken: Onderzoek en kwaliteitsbeleid	Directie	lb-er/ zorg	Docent	ICT- er	Ouder	mentor		eindverantwoordelijke
Tijdpad implementatie								x
handelingsplan								x
Doelen evalueren								x

12. Risicoanalyse

Risico	Kans	Projectimpact	Tegenmaatregel
Docenten staan niet achter het Kurzweilproject	middel	Geen goede ondersteuning	directie
Communicatie chaotisch	middel	Samenwerking verdwijnt	Coördinator Kurzweil
Techniek laat ons in de steek	klein	demotivatie	ICT coördinator

Bijlage 1

Afspraken leerling gebruik Kurzweil bij toetsen

Docent

- levert iedere toets (SO's en repetities) in PDF-formaat op een USB-stick aan;
- geeft de leeggemaakte USB-stick terug aan leerling;
- print de toets indien leerling deze op een laptop heeft gemaakt en kijkt deze na.
- bepaalt welke hulpknoppen uit moeten (bijv. woordenboek of internet)

Leerling

- geeft de les vóór een toets een USB-stick aan de docent;
- maakt de toets op een laptop in een nieuw Word-bestand, of op papier;
- slaat de toets enkel op de USB-stick op (geen kopie op de laptop of op Kurzweil-stick);

Mentor

- onderhoudt contact met leerling, docenten en ouder(s)/verzorger(s).

Bijlage 2

Overeenkomst voor (thuis)gebruik van Kurzweil 3000

In te vullen door de

school: Naam school:

Adres:

Naam contactpersoon:

Functie:

Geven toestemming voor (thuis)gebruik van Kurzweil 3000 aan:

De ouders of verzorgers van:

Inlogcode van deze leerling:

De ICT'er van uw school is uw aanspreekpunt voor technische vragen.

Naam ICT'er:

Telefoonnummer ICT'er:

e-mailadres ICT'er:

Door ondertekening verklaren de ouder(s)/verzorger(s)/leerling dat:

- De inhoud van de download alleen wordt ingezet voor thuisgebruik
- Dat er geen kopie gemaakt wordt van de download.
- Dat de inlogcode vertrouwelijk wordt behandeld en op geen enkele wijze wordt doorgegeven aan derden.
- Aangeleverde toetsen niet gekopieerd of elders opgeslagen worden.
- De leerling tijdens de toets géén gebruik maakt van de door de docent verboden functies.

Ondertekening door ouder(s)/verzorger(s) en leerling:

Naam:

Datum:

Ondertekening ouder(s):

Ondertekening leerling:

Enquête leerlingen

Evaluatie Kurzweil door de leerling

Betreft gebruik Kurzweil 3000

Naam leerling:

Klas:

Datum:

1. Hoe vaak gebruik je Kurzweil 3000?

In de klas: keren per week

Thuis: keren per week

2. Bij welke vakken is Kurzweil heel handig?

.....

3. Voor welke taken gebruik je Kurzweil het meest?

(bijv. woordenboek, voorlezen, mindmaps, woordjes leren enz.)

.....

4. Zou je nog meer over Kurzweil 3000 willen leren en heb je daar extra hulp voor nodig?

.....

5. Welke onderdelen van Kurzweil 3000 gebruik je? (omcirkel wat van toepassing is)

12. Wat wil je bereiken door het gebruik van Kurzweil 3000?

Ik wil graag sneller lezen.	Ja	nee
Ik wil graag lezen met minder fouten.	Ja	nee
Ik wil moeilijkere teksten lezen.	Ja	nee
Ik wil minder fouten maken in toetsen.	Ja	nee
Anders:	Ja	nee

13. Hoe nu verder?

Wil je Kurzweil 3000 blijven gebruiken op school?	Ja	nee
Wil je Kurzweil 3000 thuis blijven gebruiken?	Ja	nee

Bedankt voor het invullen van deze vragen. Veel succes verder met Kurzweil!

Wil je deze enquête ook aan je ouders laten lezen en vragen of ze nog opmerkingen hebben?

Opmerkingen ouders:

.....

.....

.....

[

Evaluatie Kurzweil 3000 voor de mentor

Betreft gebruik Kurzweil 3000

Naam mentor:

Naam leerling:

Klas:

Datum:

1. Hoe vaak per week gebruikt de leerling Kurzweil 3000?
In de klas keren per week (ongeveer)
Thuis keren per week
2. Bij welke vakken wordt Kurzweil 3000 gebruikt en hoe vaak (ongeveer)?
 - 1 keer per week
 - 2 keer per week
 - 3 keer per week
 - 4 keer per week
 - 5 keer per week
 - 6 keer per week
 - 7 keer per week
 - 8 keer per week
3. Voor welke taken wordt Kurzweil 3000 gebruikt?

Laten voorlezen van Kes-bestanden?	ja	nee
Betekenis van woorden opzoeken?	ja	nee
Spellingscontrole	ja	nee
Laten voorlezen wat men schrijft?	ja	nee
Toetsen maken	ja	nee
4. Weet je hoe jouw leerling Kurzweil 3000 ervaart?

Hij vindt het prettig.	ja	nee
Hij reageert wisselend.	ja	nee

5. Hoe reageren andere leerlingen als er een leerling met Kurzweil 3000 werkt?

Ze reageren positief ja nee

Ze reageren niet. ja nee

Ze willen er zelf ook mee werken. ja nee

6. Hoe ervaar je het zelf als leerlingen met Kurzweil 3000 werken?

Ik ervaar het positief. ja nee

Maar soms is het lastig. ja nee

Het is een grote belasting. ja nee

Ik ervaar veel praktische problemen. ja nee

7. Welke voor- en nadelen heeft het werken met Kurzweil 3000?

Voordelen:

Nadelen:

8. Zijn onderstaande voorwaarden bij je bekend voor een succesvol gebruik van het programma?

Er is een duidelijke visie over het gebruik ja nee ?

Er is een breed draagvlak ja nee ?

Er is genoeg begeleiding ja nee ?

Er zijn afspraken vastgelegd ja nee ?

Ik ben voldoende geschoold ja nee ?

9. Opmerkingen / aanvullingen / tips:

.....
.....
.....

Veel dank voor het invullen van deze enquête en veel succes met Kurzweil!!